

Sygn. akt VI Gz 235/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w P.

przeciwko: S. P. i M. W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Rejonowego

w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt V GC 36/13

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt V GC 36/13, Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy,

oddalił wnioski pozwanych o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji. Uzasadniając motywy swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji podał, że z treści dołączonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że pozwany S. P. pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym wraz z żoną, nie posiada żadnych składników majątkowych i oboje z żoną utrzymują się z jego emerytury w kwocie 1.058,00 zł i emerytury żony w kwocie 720,00 zł. Z kolei pozwany M. W. podał, iż również pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym wraz z żoną, oraz dwojgiem dzieci w wieku 17 lat i 10 lat ponadto nie posiada żadnych składników majątkowych i oboje z żoną i dziećmi utrzymują się z jego wynagrodzenia za pracę w kwocie 2.553,00 zł zaś żona jest osobą bezrobotną. Na koniec wskazali, iż koszty utrzymania gospodarstwa domowego równoważą się osiąganym przez nich dochodom.

W oparciu o powyższe Sąd Rejonowy uznał, że brak jest przesłanek do uwzględnienia wniosku pozwanych w zakresie zwolnienia ich od opłaty sądowej od apelacji. Sąd Rejonowy przywołując treść art. 102 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28.07.2005r uznał, że brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku w zakresie kwoty 483,00 zł albowiem taka jest wysokość jednej opłaty sądowej od apelacji.

W związku z tym pozwani winni systematycznie gromadzić środki na niezbędne koszty, poczynając od oszczędności w własnych wydatkach, albowiem winni liczyć się oni z możliwością ewentualnych procesów sądowych i dowodzenia swoich racji na drodze postępowania sądowego.

W ocenie Sądu Rejonowego dopiero brak efektywnych składników majątkowych, rzeczowych lub finansowych pozwalających na uiszczenie opłaty sądowej uzasadnia wnioski o kredytowanie strony przez Skarb Państwa do czego sprowadza się w istocie instytucja zwolnienia od kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy zauważył również, iż ubiegający się o taką pomoc winien poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny i dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające – może zwrócić się o pomoc państwa.

Pismem z dnia 28 czerwca 2013 r. pozwani wnieśli zażalenie na powyższe postanowienie żądając jego zmiany i zwolnienia ich od opłaty sądowej od apelacji.

W zażaleniu pozwani zarzucili naruszenie:

- art. 233 kpc poprzez naruszenie zasady wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów, w szczególności poprzez ocenę materiału dowodowego sprzecznie z zasadami doświadczenia życiowego i zebrany w sprawie materiałem dowodowym i wysnucie zbyt daleko idących wniosków w postaci uznania, iż pozwani winni przewidując konieczność wniesienia apelacji zgromadzić na ten cel odpowiednie środki finansowe na uiszczenie opłaty sądowej od apelacji,

- art. 328 § 1 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a to poprzez niewskazanie w sposób należyty w uzasadnieniu skarżącego postanowienia podstaw faktycznych zapadłego rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenia faktów które Sąd uznał za prawdziwe, dowodów na których się oparł i przyczyn na których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienia podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa,

- art. 102 § 1 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie co w konsekwencji doprowadziło do odmowy zwolnienia pozwanych od opłaty od apelacji.

W pisemnych motywach powyższych zarzutów podał, iż skoro Sąd Rejonowy poddał wątpliwości kompletność informacji poddanych we wniosku o zwolnienie od opłaty sądowej winien on zgodnie z dyrektywą wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego wezwać pozwanych o przedstawienie dalszych dowodów lub złożenie dodatkowych wyjaśnień na co wskazuje treść art. 233 § 1 kpc. Dalej skarżący naprowadzał, iż również nietrafne jest stanowisko Sądu I instancji o czynieniu już od 18.10.2012r. stosownych oszczędności na poczet opłaty sądowej od apelacji w sytuacji gdy pozwani utrzymywali, iż brak jest podstaw do przyjęcia ich odpowiedzialności w sprawie i liczyli na wyrok Sądu oddalający powództwo; a co za tym idzie mogli to czynić dopiero od dnia wydania wyroku przez Sąd Rejonowy tj. od 18.04.2013r.

Reasumując skoro pozwani wszystkie posiadane środki wydają na bieżące utrzymanie siebie i rodzin to nie byli w stanie zgromadzić środków potrzebnych na opłacenie apelacji w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie pozwanych nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy rozpoznając niniejsze zażalenie pragnie na wstępie podkreślić, że postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych osoby fizycznej (art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Przy czym uwzględnienie wniosku o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych następuje po rozważeniu przez sąd okoliczności odnoszących się do stanu rodzinnego, majątkowego, dochodów i źródeł utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie. Opłaty sądowe stanowią, bowiem rodzaj danin publicznych. Zwolnienia od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w

razie zwolnienia strony z obowiązku ich ponoszenia (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19.03.2010 r., II PZ 34/09, LEX nr 603836).

W okolicznościach niniejszej sprawy trudno zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, iż skoro pozwani utrzymywali w toku niniejszego sporu, iż powództwo jest bezzasadne to brak było konieczności dokonywania stosownych oszczędności celem zgromadzenia niezbędnych środków finansowych do obrony swych praw w toczącym się postępowaniu sądowym.

Powyższy zarzut należy ocenić w ten sposób, że to do strony należała decyzja co sposobu rozchodowania posiadanych środków, przy założeniu, że koszty sądowe nie są mniej ważne, niż koszty związane bezpośrednio z koniecznymi kosztami utrzymania siebie i rodziny – o czym pozwani zdają się zapominać. Planowanie wydatków związanych z koniecznymi kosztami utrzymania siebie i rodziny bez uwzględniania konieczności posiadania środków na prowadzenie spraw przed sądem powoduje, iż późniejszy wniosek strony o zwolnienie jej od kosztów sądowych nie będzie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu I instancji, iż pozwani winni czynić oszczędności w swych wydatkach i gromadzić środki finansowe na poczet ewentualnych opłat już od momentu wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, a najpóźniej już od momentu otrzymania nakazu zapłaty tj. od dnia 20.12.2012r. (k. 51, 97).

Strona, która wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - nie może prawnie i skutecznie składać wniosku o zwolnienie jej od obowiązku do uiszczenia opłat sądowych (podobnie Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z dnia 9.07.1992r, I ACz 393/92).

Należy również mieć na uwadze, co także podniósł Sąd Rejonowy, że kosztów sądowych nie można traktować jako drugorzędnych w stosunku do innych należności, a to w tej sprawie miało miejsce.

Również niezrozumiałym jest zarzut skarżącego o naruszenie art. 248 kpc albowiem z treści wydanego orzeczenia wynika wprost, iż Sąd I instancji jako podstawę swojego rozstrzygnięcia podał art. 102 ust 1 i 2 Ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz wskazał w oparciu o jakie dowody poczynił ustalenia w niniejszej sprawie.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż skoro jedynymi dokumentami dołączonymi do wniosku były oświadczenia obu pozwanych o stanie rodzinnym, majątku i dochodach i Sąd Rejonowy nie uznał ich za wątpliwe w swej treści, opierając się na nich w całości to należało przyjąć, iż uznał je w całości za wiarygodne.

Również niezasadnym jest zarzut skarżącego polegający na naruszeniu przez Sąd I instancji art. 233 § 1 kpc, albowiem to pozwani reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika mają obowiązek wykazać, iż nie są w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania dla siebie i rodziny. Wystarczające (niewystarczające) udokumentowanie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych odnosi się do sfery dowodowej regulowanej przepisami o postępowaniu dowodowym (art. 227-234 kpc) dlatego skutkiem zaniechania wnioskodawców w tym zakresie jest oddalenie wniosku.

Skoro ustawodawca uzależnia przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych od wykazania braku dostatecznych środków, to wnioskodawca winien przedłożyć taką dokumentację, na podstawie której Sąd orzekający będzie mógł dokonać ustaleń co do stanu majątkowego wnioskodawcy i oceny podnoszonych przez niego twierdzeń (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17.01.2007 r., I ACz 15/07, LEX nr 516563).

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że strona pozwana w niniejszym postępowaniu reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego. Winien on zatem pouczyć swego mocodawcę o potrzebie należytego uzasadnianie wniosku o zwolnienie od opłaty od apelacji, oraz sposobie wykazania okoliczności na jakie się powołuje w wniosku (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 września 1992r., I ACz 344/92,

OSA.1993/9/63, LEX nr 5581). Mając zaś na uwadze treść zarzutów pozwanych w tym przedmiocie Sąd Okręgowy zwraca uwagę ,że to nie strona dokonuje oceny sytuacji finansowej przez pryzmat zaistnienia przesłanek o których stanowi w/w przepis ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych tylko Sąd , a tej oceny może dokonać tylko poprzez dowody które strona mu zaferuje. Poza tym taka ocena winna być dokonana poprzez weryfikację sytuacji finansowej strony całościowo , a nie wrywkowo i to tylko w zakresie danych wskazanych w w/w oświadczeniu, tak jak przedstawiają to pozwani w niniejszej sprawie.

Reasumując z powołanych wyżej powodów Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu i z tych też względów zażalenie pozwanych jako bezzasadne - na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. - należało w całości oddalić, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji postanowienia.

Zarządzenie:

1. Odpis postanowienia doręczyć pełnomocnikowi pozwanych.
2. Po wykonaniu pkt. 1 akta sprawy zwrócić Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie V Wydziałowi Gospodarcemu.